

Utredning och utlåtande till riksdagens justitieombudsmans kansli

STST 07.02.2022 § 26
216/08.01.02/2022

Beredning

Personalchef Thomas Grönholm

Stadsstyrelsen i Lovisa stad har 20.9.2021 (§ 43) gett regionförvaltningsverket ett utlåtande om ändringar i Lovisa hamns verksamhet. Det har 29.10.2021 lämnats in ett klagomål om stadsstyrelsens utlåtande till riksdagens justitieombudsman. Med anledning av detta har riksdagens justitieombudsmans kansli med ett brev som daterats 2.11.2021 begärt av stadsstyrelsen i Lovisa stad en utredning och ett utlåtande om ärendet senast 21.2.2022.

Ärenden som framställts i klagomålet

Enligt klagomålet hade stadsstyrelsens utlåtande upprättats av stadsdirektör Jan D. Oker-Blom som också beredde och föredrog ärendet. I klagomålet konstateras att stadsstyrelsen inte hade den information och de utredningar som avses i 31 § i förvaltningslagen och som behövs för att ärendet kan avgöras. I sitt utlåtande tog stadsdirektören inte upp eller delgav stadsstyrelsen stadens miljöförvaltningsmyndighets utlåtande och de ärenden och omständigheter som framställts i utlåtandet. Stadsdirektören delgav stadsstyrelsen inte ens högsta förvaltningsdomstolens lagakraftvunna beslut HFD 24.6.2021, liggarnummer 381, som gäller begränsning av hanteringstider för metallavfall i Lovisa hamn. I miljöförvaltningsmyndighetens utlåtande konstaterades att "Lovisa stads miljöförvaltningsenhet anser att HFD:s beslut gällande tillståndsbestämmelse A2 är på tillbörligt sätt motiverat och att det inte därför kan ändras med regionförvaltningsverkets beslut". Enligt de uppgifter som klagandena har tillgång till har stadsdirektören kontakter och intressen i verksamheten i Lovisa hamn. Stadsdirektören äger aktier i Nordström-bolagen som hör till de viktigaste operatörerna i Lovisa hamn. Under 2007–2013 var stadsdirektören också styrelseledamot i moderbolaget för speditors- och fraktkoncernen Nordström som hans släkt äger. Stadsdirektören är ordförande för styrelsen i Kiinteistö Oy Petsamo Stevedoring Fastighets Ab och styrelseledamot tillsammans med Nina Lampén och Tomi Nordström. Lampén och Nordström är styrelseledamöter i följande bolag som har verksamhet i hamnen: Oy R. Nordström & Co Ab, Oy Aug. Ljungvist Ab och Oy The Federations Stevedore Lovisa Ab.

Enligt klagomålet har stadsdirektören ett släkt- och vänskapsband samt ett affärspartnerskap med de ovan nämnda bolagen och deras ägare. För dessa bolag som har verksamhet i hamnen kunde den miljöförvaltningsmyndighetspliktiga ändring i verksamheten som avgörs genom Lovisa Hamn Ab:s ansökan väntas medföra synnerlig nytta. Dessutom hänvisas i klagomålet till att stadsdirektören är med i styrelsen för Helsingfors hamn och att han utsågs till stadens representant i Lovisa Hamn Ab:s och Lovisa Hamnfastigheter Ab:s bolagsstämmor 2021.

I klagomålet konstateras att tilltron till beslut kommer från det att beslut fattas omsorgsfullt, på rätt sätt och utan fel bakomliggande motiv och annan egenmäktighet. Enligt klagomålet uppstår det med stöd av det ovannämnda en stark och motiverad uppfattning om att stadsdirektören, när han upprättade utlåtandet och föredrog det för stadsstyrelsen, hade fel bakomliggande motiv. Stadsdirektören hade ett sådant förhållande till det behandlade ärendet eller de parter som ärendet gäller vilket har äventyrat

hans opartiskhet. Enligt klagandena bedöms jäv inte nödvändigtvis på konkret sätt utan det räcker att stadsdirektörens opartiskhet i detta fall kan ha äventyrats med tanke på objektivitet. Skyddet för berättigade förväntningar utgör en betydande del av kommunens ansvarsfulla verksamhet, organisering och beslutsfattande. Enligt klagomålet var stadsdirektörens agerande inte ansvarsfullt och det hade äventyrat även skyddet för berättigade förväntningar. Enligt grundlagen svarar en föredragande både för sitt eget agerande och för det som har beslutats på föredragningen. Den föredragande svarar också för att den utredning som utgör underlag för beslutet räcker till och uppgifterna är korrekta.

Lovisa Hamnfastigheter Ab som ägs helt av Lovisa stad äger byggnaderna och mark- och vattenområdena på hela hamnområdet. Lovisa Hamnfastigheter Ab har hyrt ut byggnaderna och mark- och vattenområdena åt Lovisa Hamn Ab. Dessutom är det sannolikt att Lovisa Hamnfastigheter Ab också har direkt hyrt ut byggnader och markområden till de andra bolag som har verksamhet i hamnen. Således kunde den miljöständspliktiga ändring i verksamheten som avgörs genom Lovisa Hamn Ab:s ansökan väntas medföra synnerlig nytta också för Lovisa Hamnfastigheter Ab. Ordföranden för stadsstyrelsen i Lovisa stad Arja Isotalo är styrelseledamot i Lovisa Hamnfastigheter Ab. Trots detta deltog Isotalo i behandlingen av ärendet när stadsstyrelsen gav regionförvaltningsverket i Södra Finland ett utlåtande om Lovisa Hamn Ab:s ansökan. I klagomålet hänvisas till 1 mom. 5 punkten i 28 § i förvaltningslagen.

Klagandena misstänker att stadsstyrelsens beslutsfattande på de ovan nämnda grunderna inte var lagenligt eller uppfyllde förutsättningarna för god förvaltning.

Lovisa stadsstyrelses utlåtande med anledning av klagomålet som anförts 29.10.2021

Stadsstyrelsen i Lovisa stad har 20.9.2021 (§ 43) gett regionförvaltningsverket ett utlåtande om ändringarna i Lovisa hamns verksamhet. Organet bedömer i sista hand självständigt om beredningen varit tillräcklig. Stadsstyrelsen har gett ett utlåtande om ärendet, så den har ansett att den haft den information och de utredningar som behövs för att ärendet kan avgöras. Miljövårdsmyndigheten i Lovisa stad, som har gett sitt eget utlåtande om ärendet 26.8.2021, är en separat myndighet än staden och har gett sitt eget utlåtande direkt till regionförvaltningsverket i Södra Finland. Dessutom ska det konstateras att stadsstyrelsen har haft kännedom om de övriga handlingar som gäller ärendet, inklusive det utlåtande som stadens egen miljövärdsssekreterare upprättat som tjänsteinnehavarbeslut om ärendet.

Lovisa Hamnfastigheter Ab som ägs helt av Lovisa stad äger mark- och vattenområdena på hamnområdet. Lovisa Hamnfastigheter Ab har hyrt ut mark- och vattenområdena till Lovisa Hamn Ab samt några av de bolag som har verksamhet på hamnområdet genom långvariga hyresavtal. Hyrestagarna äger byggnaderna som ligger på deras hyresområden. Beslutet om Lovisa Hamns ansökan om ändring i Lovisa Hamns verksamhet och inledande av verksamhet kan inte väntas medföra synnerlig nytta eller skada för Lovisa Hamnfastigheter Ab.

Stadsdirektören har 21.12.2021 gett en utredning om ärendet där han tar upp att han enligt den normala sammanträdesordningen har berett och föredragit ärendet för stadsstyrelsen och det inte har förekommit jäv. En litet ägarandel i en av operatörerna i Lovisa hamn, som inte hör till parterna i ärendet, kan inte anses vara grund för att ifrågasätta oberoende.

Dessutom nekar stadsdirektören i det utlåtande som han gett till jäv, partiskhet eller att ärendet beretts på ett dåligt sätt som strider mot förvaltningslagen till alla delar och kräver att besvären ska förkastas utan några följder.

Stadsstyrelsens ordförande har 26.12.2021 gett en utredning om ärendet, och i utredningen konstaterar hon att hon inte varit jäv under behandlingen och beslutsfattandet av ärendet. Med andra ord uppfyller 1 mom. 5 punkten i 28 § i förvaltningslagen inte grunden för jäv i detta fall. Således har stadsstyrelsens ordförande konstaterat i sitt utlåtande att besvären mot henne om jäv ska förkastas.

Bilaga nr 1:
Stadsdirektörens utredning 21.12.2021
Stadsstyrelsens ordförandes utredning 26.12.2021

Föredragning

Förslag

Stadsstyrelsen ger riksdagens justitieombudsman det ovan nämnda utlåtandet samt stadsdirektörens och stadsstyrelsens ordförandes utredningar som gäller det klagomål som anförts 29.10.2021.

Dessutom konstaterar stadsstyrelsen att det utlåtande som 20.9.2021 (§ 46) getts till regionförvaltningsverket om ändringar i Lovisa hamns verksamhet har beretts och upprättats i enlighet med 1 mom. i 28 § och 31 § i förvaltningslagen och därför ska de krav som framställts i klagomålet avslås till alla delar.

Paragrafen justeras omedelbart.

Beslut

Stadsstyrelsens ordförande anmälde jäv (grund: part, förvaltningslagen, § 28 mom. 1) och avlägsnade sig från sammanträdet för den tid som ärendet behandlades.

Stadsdirektören anmälde jäv (grund: part, förvaltningslagen, § 28 mom. 1) och avlägsnade sig från sammanträdet för den tid som ärendet behandlades.

Ekonomichefen anmälde jäv (grund: ordförande i Lovisa Hamnfastigheter Ab, förvaltningslagen, § 28 mom. 5) och avlägsnade sig från sammanträdet för den tid som ärendet behandlades.

Stadsstyrelsens första vice ordförande Tom Liljestrand fungerade som ordförande i detta ärende och även som föredragande av ärendet.

Beslut enligt förslaget.

Paragrafen justerades omedelbart.